

Rapport över fiber - och bredbandsutveckling i Vänersborgs kommun

Innehåll

1	REGERINGENS BREDBANDSSTRATEGI	3
2	INLEDNING	4
3	BEFINTLIGA STRATEGIER OCH LAGSTIFTNING	5
3.1	VISIONER OCH STRATEGIER	5 3.2
	REGERINGENS BREDBANDSFORUM	5 3.3
	PLAN OCH BYGGLAGSTIFTNING	6
4	INVENTERING AV KOMMUNENS BREDBAND	8
4.1	INLEDNING	
	.....	8 4.2
	VÄNERSBORGS KOMMUNS BEFOLKNING OCH GEOGRAFISKA BOENDE	8 4.3
	NULÄGE	9 4.4
	BEFINTLIG FIBERINFRASTRUKTUR	14 4.5
	KONKURRENSSITUATION	16
4.6	KOMMUNAL PÅVERKAN PÅ BREDBANDARBETET IDAG	16
5	BRISTER OCH BEHOV	19
5.1	BEHOV AV BREDBAND DE NÄRMASTE ÅREN I VÅR KOMMUN	19 5.2
	NEDLÄGGNING AV TELESTATIONER	19 5.3
	REKOMMENDERADE PRIORITERINGSORDNING FÖR VÄNERSBORGS KOMMUN	20 5.4
	SAMVERKAN MED ANDRA KOMMUNER	20 5.5
	SAMORDNINGEN MED ANNAN INFRASTRUKTURUTBYGGNAD	20
6	SUMMERING	21
7	BILAGOR	22

1

Regeringens bredbandsstrategi¹

Sverige ska ha bredband i världsklass

Det är marknadens uppgift att göra investeringar i infrastruktur. Statens roll är att se till att marknaden fungerar effektivt och att marknadsaktörerna ges förutsättningar för sin verksamhet genom lämplig reglering.

Bredbandsstrategin syftar till att möjliggöra för marknaden att åstadkomma följande täckningsgrad för bredband.

- År 2020 bör 90 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2015 bör 40 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

---

¹ Bredbandstrategin för Sverige: <http://www.regeringen.se/sb/d/11345/a/134633>

2 Inledning

Rapporten är framtagen för att ge en ögonblicksbild av var vi står i vår utveckling i förhållande till regeringens bredbandsstrategi och samtidigt skapa en dialog runt Vänersborgs vilja att investera i och skapa en kraftfullare bredbandsinfrastruktur inom kommunen.

Detta är extra viktigt då bredband idag är en förutsättning för ökad livskvalitet för kommunens invånare, för att attrahera människor att flytta till Vänersborg, för att undvika ett digitalt utanförskap i samtliga områdena inom kommunen och inte minst visa att vi lever upp till vår vision:

”Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet”. Det är också viktigt att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling inom hela Vänersborgs kommun och för en långsiktigt hållbar utveckling med mindre resande.

För att få en bild av vad hur vi möter målen i regeringens bredbandsstrategi har vi genomfört en enklare genomlysning. Genomlysningen redovisar ett nuläge av den digitala infrastrukturen i Vänersborgs kommun samtidigt som den visar hur flera privata intressenter investerar i utbyggnad av infrastruktur för bredbandskommunikation.

Vänersborg har idag god aktivitet på landsbygden med aktiva fiberföreningar. Det finns snart 16 föreningar varav nio är aktiva och levererar tjänster till invånarna, resterande sju är under uppstart där flera väntar på besked om stöd från Länsstyrelsen. Med hjälp av ”Leaderpengar” tillhandahåller kommunen under 2014 en fibersamordnare och en fiberprojekterare för att ytterligare underlätta uppstart av fiberföreningar. Föreningarnas fysiska utbredning beskrivs i bild 2.

I tätorten finns ett flertal olika lösningar, bland annat tillhandahåller hyresvärdar lösningar utefter eget val och investeringar. Det är i huvudsak Comhem och fiber från Telia som är dominerande. Bäst beskrivs detta under kapitel 4.3.3.

Detta dokument kommer att användas som underlag vid kommande ansökan till Västra Götalandsregionen, gällande beslut och utbetalning av bredbandsstöd.

3 Befintliga strategier och lagstiftning

3.1 Visioner och strategier

Visioner och strategier som ska beaktas vid inventeringen av bredbandsbehoven är:

- *Bredbandstrategin för Sverige* framtagen inom Regeringskansliet. Bredbandstrategin för Sverige har som mål att 90 % av Sveriges invånare skall ha tillgång till 100 Mbit/s år 2020.
- *Strategi för IT-infrastruktur* från Västra Götalandsregionen.
- *Digital agenda för Sverige*. Ytterligare bredbandsutveckling är också en del av genomförandet i regeringens nya digitala agenda som skall

utveckla nya digitala offentliga och kommersiella tjänster för näringsliv och medborgare.

- Vänersborgs kommun har en tidigare antagen IT-infrastrukturplan, där en hel del av innehållet fortfarande är relevant.
- Vänersborgs kommun har formulerat en vision om att växa med avseende på antal invånare. För att uppnå denna vision, är inte bredbandsfrågan den avgörande, men för att man ska uppfatta att det finns förutsättningar för ett gott liv och ett attraktivt boende i kommunen, är det mycket viktigt att utvecklingen av IT-infrastrukturen är i fas med den övriga utvecklingen.

3.2 Regeringens Bredbandsforum

Regeringens Bredbandsforum är instiftat för att stödja och befrämja arbetet med att nå målen i Bredbandstrategin för Sverige. Enligt regeringens Bredbandsforum är kommunerna en mycket viktig aktör i realiseringen av regeringens bredbandsstrategi. Kommunerna har minst fyra roller:

- Att som lokal offentlig aktör se till att frågor kring bredband får rätt prioritet.
- Att som markägare möjliggöra markanvändningen för elektronisk kommunikation.
- Att som nätägare verka på rätt nivå i värdekedjan utifrån lokala förutsättningar.
- Att som fastighetsägare främja behovet av konkurrens och ett brett utbud.

Beslut som berör bredbandsområdet fattas på många håll inom kommunen. Det ingår i översikts- och detaljplanering, resurstilldelning, gatukontor, tilldelning av grävstillstånd, marktillträde, återställningskostnader efter grävning, ledningsrättskostnader, kanalisationsägare, stadsnätägare, beställare av bredbandstjänster etc.

3.3 Plan och Bygglagstiftning

Plan- och bygglagstiftningen (PBL) spelar en viktig roll i arbetet för ett hållbart samhällsbyggande och från den 2 maj 2011 gäller en ny lagstiftning. Denna ger kommunerna ett ansvar att beakta behovet av "elektronisk kommunikation" som ett allmänt intresse i samband med översikt och detaljplanarbetet. Bredbandsområdet i PBL är beskrivet i ett dokument hos Boverket. Boverket skriver följande i sin sammanfattning;

"Den nya plan- och bygglagen innehåller både möjligheter och skyldigheter att hantera elektronisk infrastruktur i den fysiska planeringen och i bygglovsärenden. Elektronisk kommunikation har förts in som ett allmänt intresse och möjligheten att bestämma markreservat för anordningar för elektroniska kommunikationsnät förtydligats.

Tillgång till och planering för IT- är en så viktig fråga att den självklart bör hanteras av kommunerna på liknande sätt som vägar, el och vatten i översikts- och detaljplanering. Ett IT-infrastrukturprogram är en lämplig utgångspunkt för ett tillägg till översiktsplanen beträffande IT- infrastrukturen i kommunen.

Hur anordningar för elektroniska kommunikationer kan och bör hanteras i en detaljplan hänger samman med huvudmannaskap för nätet.

Markanvändningen för ett visst ändamål i en detaljplan säkerställs med användningsbestämmelser medan ett markreservat redovisas genom en egenskapsbestämmelse. Markreservat bör bara användas om det på ett rimligt sätt kan kombineras med den grundläggande markanvändningen. Om kommunen är huvudman för de allmänna platserna och ägare till marken behövs som regel inte någon särskild planbestämmelse om att den allmänna platsen får användas även för ledningsdragning.

Bygglov krävs för uppförande av radio- och telemaster eller torn. Inom område med detaljplan, krävs även bygglov för sådana åtgärder på byggnader som avsevärt påverkar deras yttre utseende. Master som ska placeras utanför område med detaljplan prövas mot bakgrund av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. i nya PBL samt mot vad som anges i kommunens översiktsplan.

Hur markåtkomst och genomförande ska gå till i samband med bredbandsutbyggnad är beroende på huvudmannaskap för anordningarna, markägoförhållandena, om det rör sig om allmän plats och om det är inom eller utanför detaljplanelagt område. Inom detaljplanelagt område, på allmän plats med kommunalt huvudmannaskap, tecknas normalt ett markavtal med kommunen. I de fall ett allmänt nät ska dras fram över kvartersmark kan nyttjanderättsavtal träffas med berörda markägare. Om något avtal inte kan träffas kan operatören ansöka om ledningsrätt enligt ledningsrättslagen. Utanför detaljplanelagt område är det samma rättsliga redskap som finns att tillgå som vid ett plangenomförande. Om avtal inte kan träffas kan ledningsrätt eller servitut normalt upplåtas och gemensamhetsanläggning kan bildas för ett enskilt gemensamt nät.”

3.3.1 Grävstillstånd

När en aktör vill gräva på allmänplatsmark, sänder denne in en ansökan via ett standardformulär. Ansökan hanteras av både Gatuenheten och Enheten för trafik och teknik. Gäller ansökan kommunal kvartersmark och icke planlagt område, hanteras ärendet av Fastighetsenheten. Handläggningen av ansökningarna, görs i samarbete mellan de tre nämnda enheterna.

3.3.2 Bygglov

För nya master och nya placeringar av bredbandsnoder krävs bygglov i de flesta fall. Denna hantering skall beakta miljö och andra viktiga aspekter innan bygglov ges. I nya PBL rekommenderas bygglovshantering ta högst 10 veckor.

3.3.3 Marktillträde

Kommunen är en stor markägare i de flesta fall. Att ha bra och lika förutsättningar för marktillträde för bredbandsaktörerna ger invånare och näringsliv i kommunen troligtvis en ökad utbyggnad av bredband både i tätort och landsbygd.

3.3.4 Tillstånd och återställningskostnader vid grävning

Hantering av marktillträde och kostnader för detta, regleras via dokumentet "Generella villkorsföreskrifter för grävning i gatu- och parkmark", upprättat av Samhällsbyggnadsnämnden.

3.3.5 Kommunala tomter och fiberanslutning

Sedan den nya Plan- och bygglagen trädde i kraft i maj 2011, har Vänersborgs kommun ett samarbete med Skanova Access, där man samplanerar förläggning av kanalisationen för IT-infrastruktur, samtidigt med planeringen för el och gator. Detta har gjorts i samband med planeringen av de nya bostadsområdena i Katrinedal och Botered, där villaägarna nu får tillgång till bredband och telefoni via fiberbaserad IT-infrastruktur.

3.3.6 Upphandling av bredbandstjänster för eget bruk

Vänersborgs kommun upphandlar sitt behov av tele- och datakommunikation inom den statliga inköpssamordningen. Utifrån dessa upphandlingar, avropar vi de för kommunen mest fördelaktiga leverantörerna.

I vissa fall finns inte den efterfrågade tjänsten tillgänglig hos avtalsleverantören och då hänvisas kommunen att upphandla kommunikationsoperatör via direktupphandling. På grund av detta har Vänersborgs kommun dataförbindelser via både Quadacom och Trollhättan Energi, för förvaltningarnas eget behov av datakapacitet.

4 Inventering av kommunens bredband

4.1 Inledning

Inom Vänersborgs kommun har idag drygt 99 % av hushållen åtkomst mot Internet, med kapacitet på 2 Mbit/s eller bättre. Den bredbandssatsning som gjordes under åren 2004-2008, bidrog till att ett stort antal hushåll fick tillgång till bredband via ADSL eller via Wimax (en trådlös teknik). Satsningen bidrog också till att alla utom två av kommunens 23 telestationer, blev uppkopplade mot operatörernas stamnät med fiberteknik (se kartan, bild 5).

Under de senaste fem åren har nio fiberföreningar startats upp och ytterligare sju är under uppbyggnad. Föreningarna tillhandahåller fiber till ca 1 150 av totalt 5 950 hushåll på landsbygden idag.

Genom fiberföreningarna erbjuds tjänster såsom 100/1000 Mbit/s internetaccess, telefoni och tv. Viktigt att veta är stor del av fastigheterna på landsbygden är sommarhus där intresset är säsongsbetonat.

4.2 Vänersborgs kommuns befolkning och geografiska boende

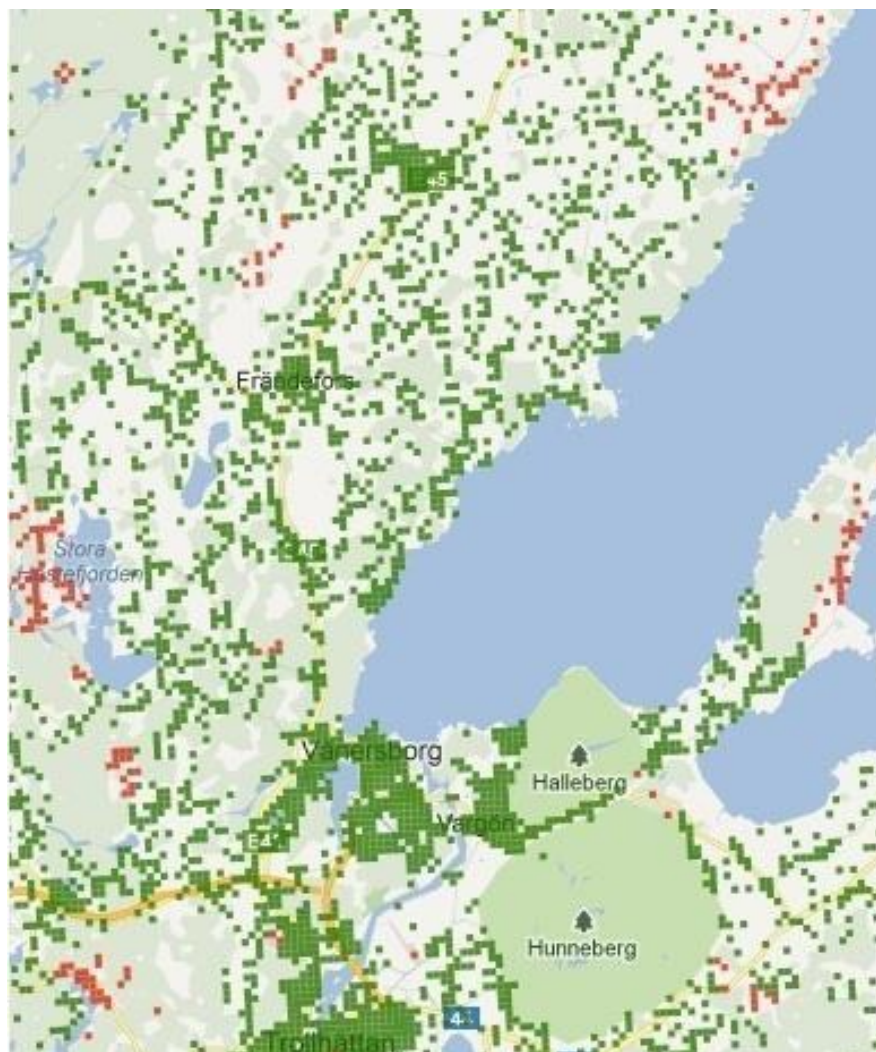

Bild 1

Kartan ovan visar hur invånarna är fördelade över Vänersborgs kommun. Dessutom visar kartan var det finns brister i tillgång till bredband inom kommunen (de bruna rutorna), antingen på grund av att telestationerna inte är utbyggda med fiberteknik, eller att man bor på för långt avstånd från telestation för att få tillgång till ADSL.

4.3 Nuläge

Vänersborgs kommun har ca 37 400 invånare och en genomsnittlig befolkningstäthet av 58 invånare/km². Cirka 29 650 av invånarna bor i någon av kommunens sex tätorter: Vänersborg, Vargön, Brålanda, Frändefors, Nordkroken och Katrinedal (tätort definieras av SCB såsom ort med mer än 250 invånare). Den resterande delen av invånarna, ca 7 750 personer, bor därmed på landsbygden och den övervägande delen av dessa, bor i den del av kommunen som tillhör Dalsland.

4.3.1 Vänersborgs kommuns fiberföreningar

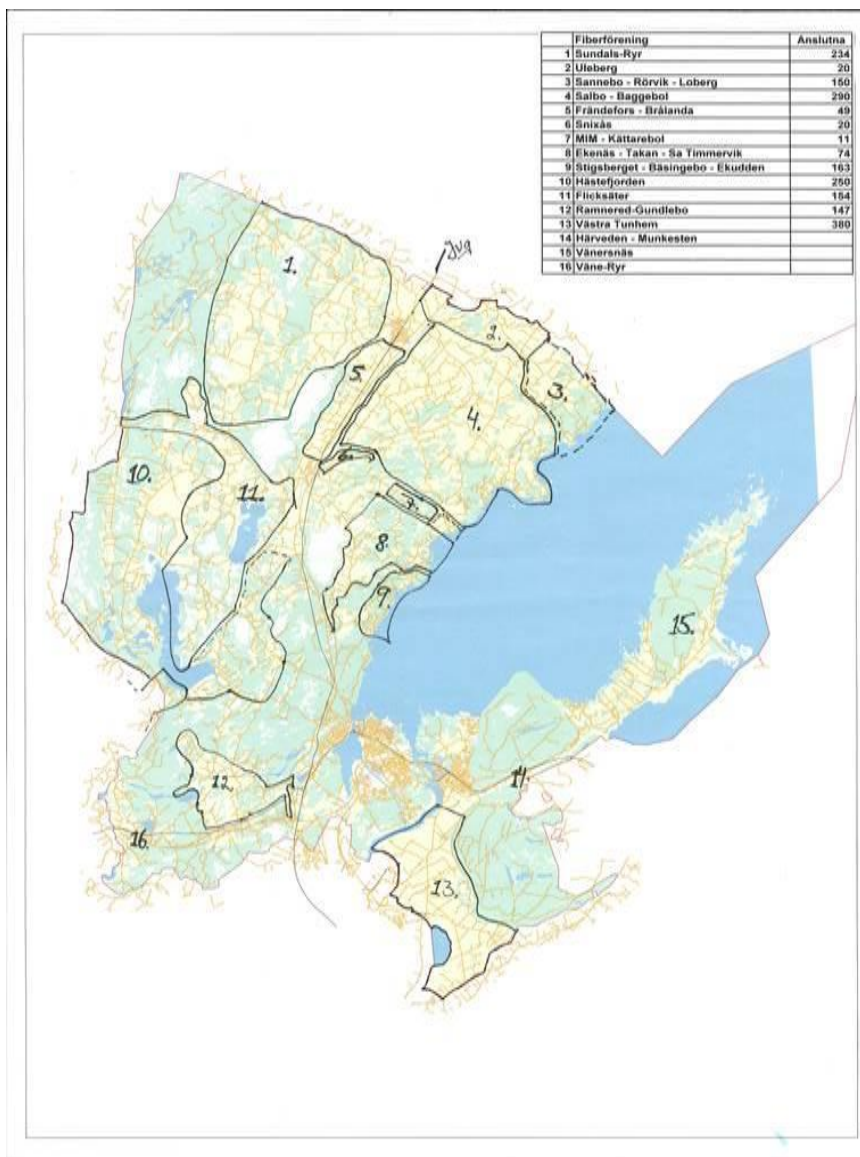

Bild 2

4.3.2 Summering av genomlysningen

Utifrån de svar vi fått vid rundringning till fastighetsägare så har vi sammanställt nedanstående information om bostäder i kommunens tätort och landsbygd. Viktigt är att veta att alla inte svarat, i och med det har vi inte en komplett bild.

Tabellen nedan visar **7 018 lägenheter i tätorten**, av dessa erbjuds idag **6 692** minst 100 Mbit via fiber eller Comhem.

Fastighetsägare	Antal lägenheter	Fiber	Comhem	Totalt i procent
ABVB	2611	552	1824	91,0%
HSB	1503	443	986	95,1%
RiksB	1346	836	690	95,3%
Övriga	1558	625	736	87,4%
Totalt	7018	2456	4236	95,4%
100 Mbit	6692	2,22	Antal pers	14856
0 Mbit	326	2,22	Antal pers	724

Omräknat med 2,22 invånare per hushåll, (riksgenomsnitt enligt SCB) ger detta att det idag erbjuds 100 Mbit till ca 14 100 personer. 326 lägenheter, (724 personer) erbjuds inte 100 Mbit via hyresvärd eller bostadsrätt.

Idag finns det ca **5 610 villor i tätort**. Om vi räknar med 2,22 personer per hushåll så motsvara det ca 12 500 personer.

Vi har så här långt bara erhållit ett fåtal svar från leverantörer och fiber och den siffra vi kan redovisa är 336 anslutna villor vilket motsvarar 746 personer. Vi saknar bland annat statistik från Telia samt ett par andra leverantörer, vi avser att uppdatera så snart informationen erhålls.

På landsbygden finns det ca 3 500 villor av dessa är idag ca 1 150 anslutna via fiberföreningar vilket motsvarar ca 2 550 anslutna personer.

	Fiberförening	Fast omr	i Anslutna idag	Anslutna 2015	Ansl i proc
1	Sundals-Ryr	848	234	234	27,6%
2	Uleberg	64	20	20	31,3%
3	Sannebo - Rörvik - Loberg	78		50	
4	Salbo - Baggebol	929	290	290	31,2%
5	Frändefors - Brålanda	165	49	49	29,7%
6	Snixås	34	20	20	58,8%
7	NIM - Kättarebol	44		11	0,0%

8	Ekenäs - Takan - Sa Timmervik	357	74	74	20,7%
9	Stigsberget - Bälingebo - Ekudden	221	163	163	73,8%
10	Hästefjorden	719		250	0,0%
11	Flicksäter	777	154	154	19,8%
12	Ramnered-Gundlebo	498	147	147	29,5%
13	Västra Tunhem	311		200	0,0%
14	Härveden - Munkesten	109			
15	Vänersnäs	604			
16	Väne-Ryr	193			
	Anslutna fastigheter	5951	1151	1662	
		2,22			
	Anslutna personer		2555	3690	

Summerat kan vi se att av kommunens 37 400 invånare erbjuds idag ca 18 160 invånare 100 Mbit eller mer, det motsvarar 48,5 %. Under 2015 ser vi en tillväxt på landsbygden med ytterligare drygt 500 fastigheter vilket ger en täckningsgrad om 51,6 %.

Detta ligger väl inom målramen för regeringens bredbandsstrategi för år 2015 (40 %).

Antalet användare av internet över 4G har vi inga uppgifter om men dagens generation av 4G ger endast 80 Mbit/s och kan inte räknas in, däremot förväntas nästa generation ge en prestanda över 100 Mbit/s, ny beräkning görs då.

4.3.3 Nuläge i bild

Färgkodning;

Gul/grön = Fiber

Grön = Comhem

Rosa = Telia

Blå = TEAB

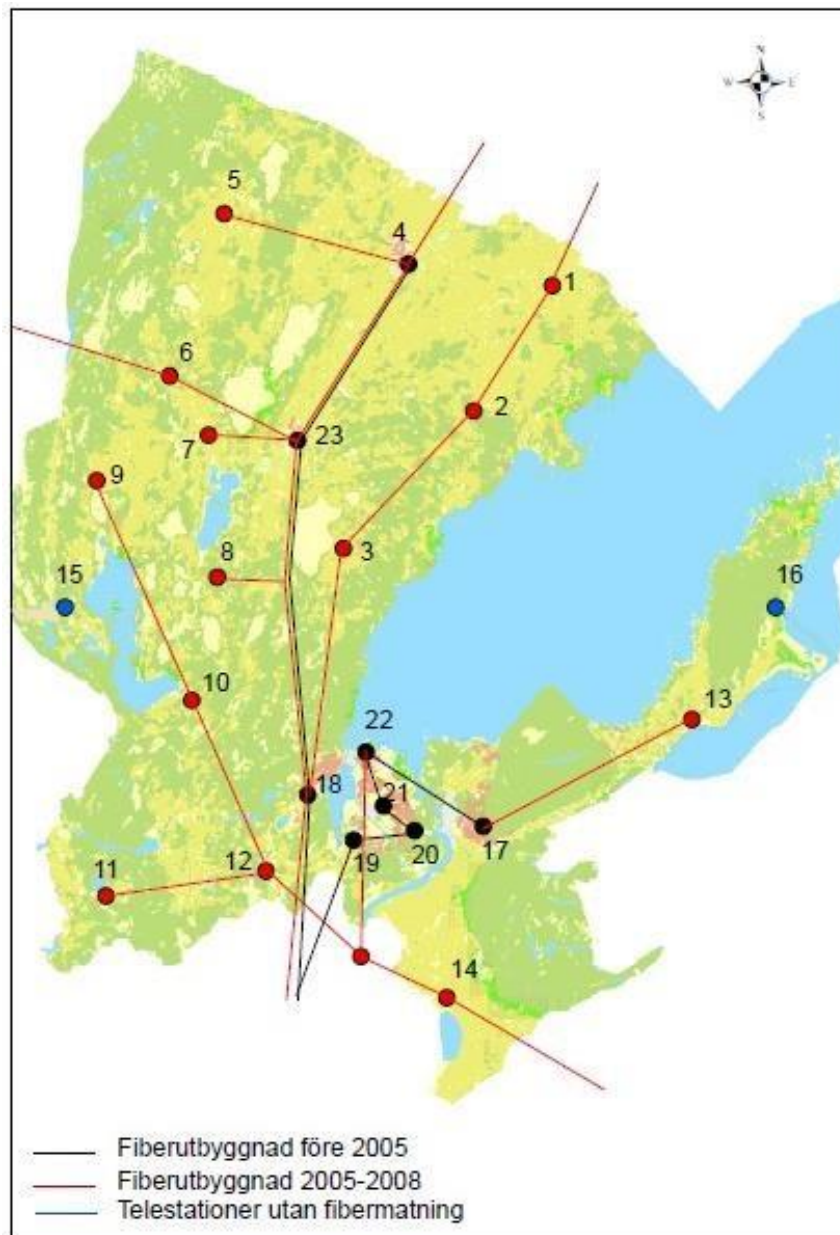

Bild 3

4.4 Befintlig Fiberinfrastruktur

Bild 5

Kartan ovan beskriver vilka av kommunens telestationer som är uppkopplade med fiberteknik. Värt att nämna är att det i nordsydlig riktning, förbi Brålanda, Frändefors och Vänersborg, även finns optisk fiber som ägs av Trafikverket, denna infrastruktur finns idag möjlighet att använda för nätägare, fram till nyligen har denna fiber inte varit tillgänglig för några externa operatörer. Utöver detta förfogar mobilnätägarna och mobilnätoperatörerna över fiberinfrastruktur, men den är inte tillgänglig för andra ändamål och informationen om var fibern är förlagd är inte tillgänglig.

4.4.1 Nätägare

Inom Vänersborgs kommun är följande nätägare av fast IT-infrastruktur representerade:

- TeliaSonera AB, representerade av:
  - Skanova Access AB. Bygger den IT-infrastruktur som ska kunna utnyttjas av samtliga bredbandsoperatörer på marknaden.
  - Telia International Carrier AB. Ansvarar för IT-infrastruktur på internationell nivå.
  - TeliaSonera Sverige AB. Bygger den IT-infrastruktur som bara används för Telias egna tjänster.
- Quadracom AB (köp bud ligger från Telia)
- Trollhättan Energi AB
- Svenska Kraftnät
- Trafikverket

Post och telestyrelsen (PTS) räknar även de samfälligheter och ekonomiska föreningar som under de senaste åren byggt upp fibernät som nätägare. För närvarande finns det nio nätägare inom den kategorin (ytterligare sju under uppstart):

- Sundals Ryr Vatten och bredband
- Taknet ekonomiska förening
- Baggebo-Salbovatten samfällighetsförening
- Ulnet ekonomiska förening
- Sannebo - Rörvik – Loberg
- Frändefors – Brålanda
- Snixås
- Flicksäter
- Ramnered-Gundlebo

4.4.2 Trådlösa nät i kommunen

Inom Vänersborgs kommun är följande nätägare av mobil IT-infrastruktur representerade:

- TeliaSonera AB (2G och 4G)
- Tele2 AB (2G och 4G)
- Svenska UMTS-nät AB (3G)
- Tre (3G)
- Telenor (2G, 3G och 4G)
- Net1 (2,5G)

Värt att notera när det gäller trådlösa nät, är att de nya 4G-teknikerna har stort fokus på datatrafik. De medger datatjänster med mycket bra överföringskapacitet, tyvärr är räckvidden kortare än tidigare tekniska lösningar, vilket innebär att det troligtvis inte kommer att vara något huvudalternativ för boende på landsbygden. Å andra sidan skulle en eventuell utbyggnad av 4G på landsbygden, om den blir av, innebära omfattande utbyggnad av fiberbaserad infrastruktur, då det krävs för att få ett väl fungerande 4G-nät.

Telia tillhandahåller tjänst för trådlöst lokalt nät, så kallat Wi-Fi-nät, i de centrala delarna av Vänersborg, Vargön, Brålanda och Frändefors.

4.5 Konkurrenssituation

Konkurrenssituationen på bredbandsmarknaden är relativt god inom Vänersborgs kommun.

4.5.1 IT-infrastruktur

Fram till 2005 var det bara Telia/Skanova som byggde IT-infrastruktur inom Vänersborgs kommun.

Quadracom har varit en av leverantörerna fram till idag men nu ser det ut som om Telia köper upp och införlivar dem i koncernen.

Under de senaste 7 åren har Trollhättan Energi AB byggt ut fiberinfrastruktur i inom kommunen, framför allt inom Vänersborg tätort vilket ökar möjligheten att köpa bra datakommunikations- och Internettjänster för offentlig förvaltning, företag och till viss del hushållen.

4.5.2 Tjänster

Samtliga leverantörer som levererar tjänster via ADSL finns representerade i telestationerna inom tätorterna.

På landsbygden är konkurrensen sämre i många av stationerna är bara en eller två operatörer närvarande. Bilaga.1 visar en förteckning över telestationerna inom Vänersborgs kommun.

I Vänersborg, Vargön, Frändefors och Brålanda har det kommunala bostadsbolaget AB Vänersborgsbostäder hyresfastigheter. Man har till dessa upphandlat fiberutbyggnad och i detta nät är Telia operatör under avtalstiden. Utöver detta har de boende möjlighet att komplettera med ADSL-tjänst via det vanliga telenätet.

När det gäller telefoni- och datatjänster via mobilnäten finns alla, på marknaden förekommande, operatörer representerade enligt kapitel 4.4.2, så även här är konkurrensen god.

4.6 Kommunal påverkan på bredbandarbetet idag

4.6.1 Samordning av marknadens grävande aktörer

Inom Vänersborgs kommun har man under många år strävat efter att utnyttja samordningsfördelar när en aktör utför grävarbeten inom tätorter och i vissa fall ute på landsbygden.

Ett exempel på detta är de träffar som kommunen haft med Trollhättan Energi där ansvariga tjänstemän inom Trafik- och Teknikenheten och IT-avdelningen träffat representant från dem och diskuterat kommande grävinsatser från båda parter sida. Dessa träffar har resulterat i att ett markavtal har upprättats mellan parterna och att Vänersborgs kommun lägger ner kanalisation som Trollhättan Energi bekostar när man gör grävarbeten inom tätort.

Vi samarbetar på liknande sätt med bland annat Vattenfall.

4.6.2 Kanalisationstillträde

Vänersborg kommun ägde tidigare kanalisation inom Vänersborgs tätort. Denna kanalisation har numera överlåtits till Trollhättan Energi och i gengäld får kommunen utnyttja vissa av Trollhättan Energis fiberdragningar. Den kanalisation som lagts ner då man förlagt vattenledningar inom Vänerkustprojektet från Blåsut till Derehuvud är såld till TEAB medan motsvarande sträcka från Derehuvud till Frändefors sålts till Taknet fiberförening. Enligt bild 6.

Vänersborgs kommun har bekostat kanalisationen för de Fiberföreningsnät som är startade. Ägandet av denna kanalisation är oklart och måste formaliseras, troligen genom att avtal tecknas mellan Vänersborg kommun och med var och en av de ekonomiska föreningarna. Ambitionen från Vänersborgs kommun är att denna kanalisation ska betalas av respektive ekonomisk förening när kanalisationen har tagits i bruk och man har ett fungerande fibernät. Beslut måste också tas kring om denna praxis ska fortsätta gälla för de nyuppstartade fiberföreningsnäten samt vid utökning av de befintliga näten. Kommunen behöver besluta om budgetmedel för denna kanalisation

Bild 6

4.6.3 Samordning internt i kommunen

Inom Vänersborgs kommun finns ett samarbete mellan Utredningschefen på Samhällsbyggnadsförvaltningen och IT-chefen på Kommunstyrelseförvaltningen kring planeringen av kanalisation för IT-infrastruktur.

Det finns också ett etablerat samarbete mellan Byggnadsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen i samband med framtagandet av detaljplaner för nya bostadsområden i tätort.

Nu, när utbyggnaden av IT-infrastrukturen för bredband tar fart både genom tillkomsten av fiberföreningar och det kommande arbetet med att förstärka stamnätet inom kommunen, behöver detta samarbetet utökas. Förslaget är att en grupp bestående av chefen för karta och GIS, utredningschefen (Samhällsbyggnadsförvaltningen) och IT-chefen bildas, för att tillsammans bereda och hantera de frågor som dyker upp kring IT-infrastruktur och bredband. Denna grupp kan vid behov förstärkas med tjänstemän som arbetar med upprättande av detaljplaner.

5 Brister och behov

5.1 Behov av bredband de närmaste åren i vår kommun

5.1.1 Kommunen

Vänersborgs kommun behov av transmission till egna verksamheter kommer fortsatt att öka både i antal och prestanda. Inte minst ser vi behoven i skolorna utanför Vänersborgs tätort där man idag har otillräcklig kapacitet. Allra mest besvärande är detta till Granåsskolan i Vargön och till Blåsutskolan. Idag finns en beskrivning av behoven hos BoU som äger frågan. De har förslag och kostnader för vilka anslutningar som behöver uppgraderas. Vi ser även ett ökat behov, den kommande tiden, till kommunens förskolor samt till Socialförvaltningens verksamheter.

5.1.2 Näringslivet

Näringslivet inom Vänersborg och Vargöns tätorter har sedan många år en relativt god tillgång till bra data- och telekommunikationstjänster. Till stor del beror detta på att flera offentliga myndigheter har sitt säte i Vänersborg, hit hör Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen och Skatteverket med flera.

Den bredbandsutbyggnad som genomfördes mellan 2005 till 2008 hjälpte de allra flesta företag på landsbygden att få tillgång till bredbandstjänster. Vår rekommendation idag är att samverka med fiberföreningarna, som ansluten medlem får de god access till en låg kostnad, ett exempel på detta är MIM.

5.1.3 Hushållen

Vi ser en ljusnande situation för hushållen på landsbygden. I och med att man bygger ut bredbandsnät via fiberföreningarna (byalag) skapas förutsättningar att få nära nog 100 % täckning från dessa nät inom ett par år.

Inne i tätorten är situationen mer komplicerad, här finns inga bidrag att söka samtidigt som det är betydligt svårare att dra fibernät även om man går samman och bildar fiberföreningar på samma sätt som på landsbygden. Fördelen är att husen ligger tätare inne i stadsplanerat område men det är betydlig krångligare och dyrare att gräva ner kanalisation och fiberkablage och man har heller inte den sammanhållning mellan grannar som man ser på landsbygden. Det pågår dock en viss uppvaktning till leverantörer så som Telia och TEAB, både i nybyggda så väl som i befintliga villaområden i tätorterna.

5.2 Nedläggning av telestationer

Inom Vänersborgs kommun finns det två telestationer som Telia lägger ner under 2014. Lönnebergshage med 96 abonnenter och Frugården med 75 abonnenter. I vårt arbete med Leader finns en dialog runt att digitalisera eller skapa en stamfiber till en fiberförening i Frugården så snart den bildats och dialog kan föras. Lönnebergshage hanteras av Hästefjordens fiberförening som idag har 3 fiberpunkter de kan ansluta till.

De abonnenter som väljer att inte ansluta till en fiberförening i dessa områden kommer att erbjudas telefoni via 3G alternativt 4G från Telia.

5.3 Rekommenderade prioriteringsordning för Vänersborgs kommun

De prioriteringar som Vänersborgs kommun vill göra är dessa;

- Stamfiber till Frugården enligt Leaderansökan
- Öka dialogen med de marknadskrafter som vill investera i kommunen och förenkla där så är möjligt för att skapa ett större intresse för vår marknad.
- Vänersborgs kommun bör stimulera utbyggnaden av 4G-nätet på landsbygden och i tätort.

5.4 Samverkan med andra kommuner

Vänersborgs kommun samarbetar framför allt med Trollhättans kommun och Trollhättan Energi AB när det gäller utbyggnad av fiberinfrastruktur

I och med att några av de kommunala IT-systemen körs i samarbete med Uddevalla kommun pågår ett samarbete med dem där de håller på att etablera fiberbaserad infrastruktur mellan kommunhuvudorterna.

Vänersborgs kommun deltar på samma sätt som övriga kommuner i Västra Götalands län i det så kallade UBIT-arbetet (Utveckling av bredband och IT-infrastruktur) som är ett samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna för att stimulera utvecklingen av IT-infrastruktur.

5.5 Samordningen med annan infrastrukturutbyggnad

I de flesta fall där kommunen arbetar med utbyggnad av infrastruktur, görs det ett övervägande om man ska förlägga kanalisation för IT-infrastruktur samtidigt. Exempel på när detta skett är i samband med förläggning av rör för kommunalt vatten till mindre samhällen utmed Väners kust, se kapitel 4.6.

Som tidigare nämnts samordnas också förläggning av kanalisation för IT-infrastruktur med övrigt planeringsarbete när nya bostadsområden projekteras.

6 Summering

Vänersborgs kommun erbjuder idag ca 50 % av kommuninvånarna 100 Mbit/s vilket är bra. Utmaningen kvarstår att nå resterande 40-50 %.

På landsbygden finns det en etablerad hantering där fiberföreningar och privatpersoner måste vara aktiva och under de kommande sex (6) åren finns pengar att ansöka om hos Länsstyrelsen.

När vi kommer till tätorten har vi så här långt förlitat oss på marknadskrafterna utan att underlätta eller föra en dialog. Detta måste förändras och förändringen har också påbörjats. Vi för dialog med Telia och TEAB för att få ta del av hur de kommer att investera i kommunen under kommande åren.

När vi fokuserar vi på bredband till villor i tätort så indikerar TEAB och Skanova med en schablonkostnad på ca 20 000 kr / fiberanslutet hushåll. Om vi betänker att det finns ca 5 600 villor i tätorterna så är investeringen 100 - 120 miljoner för den eller de externa bolag som vill in och ta för sig av vår marknad. Det finns också exempel där man i villaområdet bildat en egen förening och genomför en så kallad "fibrering" själv då man inte har tålamod att vänta på "marknaden" eller kommunen.

Erfarenhet från andra kommuner visar att antalet hushåll som ansluter till fiber vid erbjudande i tätort varierar kraftigt från område till område. I vissa fall så är anslutande andelen så låg som 25-30 % vilket gör investeringen för marknadskrafterna mer riskfylld. De flesta hushåll som avstår pekar ofta på höga anslutningskostnader och att man inte har behov av fiber utan väljer en enklare lösning så som 4G i de områden där det finns god täckning.

Det är viktigt att Vänersborgs kommun blir en möjliggörare med snabb och korrekt hantering och rimliga priser på exempelvis återställning av asfalt på gator och trottoarer mm. Samtidigt behöver vi förbättra dialogen och kommunikationsvägarna till de marknadskrafter som visar intresse för att investera i vår kommun. Det behövs goda dialoger och goda relationer på fler nivåer. Detta är inte minst viktigt för att säkra kommunens egna behov av fiber samt att hjälpa näringsidkare på bästa möjliga sätt.

Under det senaste året så har brandutbyggnaden ökat rejält i kommunen där störst fokus är på landsbygden. Under 2014 har vi en och en halv resurs som arbetar med fiberföreningarna för att ytterligare hjälpa dem framåt med sina mål. Tätorten saknar motsvarande stöd och här måste Vänersborg visa för marknaden varför just vi är kommunen de skall investera i.

Vi kommer att nå målet om 40 % 2015 med råge till stor del tack vare framsynta och aktiva hyresvärdar och fiberföreningar. Vi behöver utvärdera vår situation igen senast den 31/12-2014 för att få en ny ögonblicksbild av var vi står för att summera resultat och sedan börja skriva en fiberstrateg som stöds i den ekonomiska budgeten från 2016 till 2020. Om vi skall nå målet till 2020 så behövs det med största sannolikhet handlingskraft och pengar för att nå i mål.

7 Bilagor

Bilaga 1, Förteckning telestationer

Nr	Telestation	Klar datum	Tillgängliga operatörer
1	Uleberg	Utbyggd	Telia
2	Åsteboborg	Utbyggd	Tele2, BBTnet (företag), Riksnät (privatkunder), Telia
3	Bräckan	Utbyggd	Tele2, BBTnet (företag), Riksnät (privatkunder), Telia
4	Brålanda	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera
5	Sundals ryr	Utbyggd	Telia
6	Anulvsbäcken	Utbyggd	Tele2, BBTnet (företag), Riksnät (privatkunder), Telia
7	Flicksäter	Utbyggd	Telia
8	Brasmerud	Utbyggd	Tele2, BBTnet (företag), Riksnät (privatkunder), Telia

9	Rössebo	Utbyggd	Telia
10	Sivikan	Utbyggd	Tele2, BBTnet (företag), Riksnät (privatkunder), Telia
11	Väne ryr	Utbyggd	Telia
12	Grunnebo	Utbyggd	Tele2, BBTnet (företag), Riksnät (privatkunder), Telia
13	Vänersnäs	Utbyggd	Tele2, BBTnet (företag), Riksnät (privatkunder), Telia
14	Västra Tunhem	Utbyggd	Telia
15	Lönnebergshage	Utbyggd	Telia (Begränsad kapacitet, max 250 kbit/s per kund)
16	Frugården	Ej tidsatt	
17	Vargön	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera
18	Öxnered	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera
19	Onsjö	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera
20	Mariedal	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera
21	Torpa	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera
22	Vänersborg	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera
23	Frändefors	Utbyggd	Telia, Tele2, Bredbandsbolaget, Glocalnet med flera

Bilaga 2, Referenslista

Bredbandstrategin för Sverige: <http://www.regeringen.se/sb/d/11345/a/134633>

Strategi för IT-infrastruktur: http://www.vgregion.se/Pages/187294/IT-infrastrukturstrategi_VG_2009.pdf

Digital agenda för Sverige: <http://www.regeringen.se/sb/d/14216/a/177256>

Elektronisk kommunikation relaterat till PBL:

<http://www.boverket.se/Global/Webbokhandel/Dokument/2010/elektroniskakommunikationer-i-planeringen.pdf>

IT-infrastrukturprogram Vänersborgs kommun:

http://www.vanersborg.se/download/18.52821050136a06aef542dc7a/it_infrastrukturprogram.pdf

Bredbandskartan PTS: <http://bredbandskartan.pts.se/>

Grävillstånd Vänersborgs kommun:

<http://www.vanersborg.se/download/18.52821050136a06aef5423319/Villkorsf%C3%B6reskrifter+f%C3%B6r+gr%C3%A4vning+i+gatu+och+parkmark.pdf>

Bygglov Vänersborgs kommun:

http://www.vanersborg.se/byggabomiljo/bygglovvillstandochfastighetsfragor/bygglovriivning_slovmarklov.4.52821050136a06aef543dd3f.html

För information runt Mobiloperatörers täckning hänvisar vi till respektive leverantörs hemsida.

Sammanställning finns även på <http://bredbandskartan.pts.se/>

På denna sida finner ni även information runt bredbandstäckning från olika tekniker.